En golfbanas uppkomst

Ulrika Salegård

En golfbanas uppkomst

Jag har valt att följa en golfbanas väg från tanke till färdig bana. Banan heter Lycke GK och är under uppbyggnad (februari 2005). Den ligger i Kungälv utanför Göteborg och det är Golf Of Course som har startat upp den med hjälp av banbyggarna HSJ golfanläggningar AB. Lycke GK började byggas i januari 2004 och målet är att den skall vara spelklar 27 augusti 2005. Banan är en 18 håls park- och seasidebana. För att inte arbetet ska vara för omfattande har jag begränsat mig till att följa ett hål – det sjunde som är ett par fem hål med en annorlunda karaktär.

Mål och syfte

Under uppbyggnaden av en bana läggs grunden till ett bra driftresultat. Jag har följt sjunde hålet från byggstart till sådd för att ta reda på hur:

- bygger man tee
- bygger man fairway
- bygger man semiruff
- bygger man green
- bygger man bunkrar
- bygger man dammar
- lägger man bevattningen

på ett ur driftsynpunkt optimalt sätt?

Bakgrund

Golf of Course

Golf of Course, som ligger bakom Lycke GK, ägs av Ronnie Jansson och Mikael Gyllenhammar, två vänner som enats om att det var alldeles för svårt att komma ut och spela golf. De förstod att det måste byggas fler banor i Sverige. Mikael är civilingenjör och hjälpte till att starta upp Chalmers GK. Ronnie är marknadsekonom och har bl a varit marknadsförare för LEGO.

Golf of Course är ett företag som håller på att starta upp ett antal banor runt om i Sverige. Deras filosofi är att det ska finnas tillräckligt med golfbanor inom storstadsområdena så att golfaren inte ska behöva stå i kö för något de har betalat dyra pengar för. Därför kom tanken upp på en bana där golfaren betalar lite mer men kommer ifrån att behöva stå i kö för att spela. Det skulle även vara en upplevelse för medlemmarna att spela på en exklusiv bana mitt i naturen, gärna med havet intill. Här började ett sökande efter rätt läge för just en sådan bana.

En golfbana föds

De tog kontakt med ett antal markägare som de hört vill starta golfbana på sina marker.
En av dem är Bertil Karlander som äger Tofta Herrgård. Det visade sig att han redan hade en detaljplan och ett förhandsbesked, vilket skulle snabba på planerna något.

De åkte ut till Tofta och tittade på markerna och föll direkt för det havsnära läget med vackra omgivningar och närhet till staden.

CoC tog kontakt med Kim Sintorn, som är bankonsulent och bad att han skulle titta på marken och de fick Kims medgivande direkt.

Nu gällde det att få en arkitekt som ville åta sig jobbet. De tog kontakt med Johan Henriksson som bl a ritat Chalmers GK, Pixbo samt nya greener på Lysegården.

För att banan skulle bli en spännande upplevelse för alla kategorier av golfare så inledde de ett samarbete med Helen Alfredsson. Även hon kom ut till Tofta för att titta på omgivningen och föll, även hon, direkt. Hon hade inte någon erfarenhet av banbygge men en stor portion erfarenhet av golfbanor och dess olika svårigheter. Hon blev en tillgång. Helene tillsammans med Johan Henriksson har format det som skall bli Lycke GK.

Planering

Karaktär

Tofta Herrgård ligger på gamla jordbruksmarker med ek och bokskogar omkring. Banan byggs med avsikt att smälta in i naturen och ta vara på dess tillgångar. Markområdet är flackt och man ser havet från ett flertal av hålen. Mindre åkerholmar byggs mellan hålen så att varje hål får en ”rumskänsla” med egen karaktär.

Målet med banan är att det ska vara en utmaning både för elitspelaren och den med högre hcp. Bl a skall hindren vara strategiskt utplacerade så att det blir svårigheter på rätt ställen.

Banan skall vara öppen de flesta dagarna på året och med det läget som Lycke har kan det vara möjligt då den ligger i klimatzon 1. Det innebär att eftersom det kommer varma vindar från havet blir temperaturen högre året om ,med mindre nederbörd.

Vem ska då bygga banan?

Mikael Gyllenhammar har tidigare haft kontakt med HSJ Golfanläggningar och byggt upp ett förtoende hos dom. HSJ, under ledning av Bo Engdal, har även 40 banor på sin meritlista, bl a Bro-Bålsta, Skövde, Ekerum, Svartinge och även en bana i Norge, Konsvinger. Därför kändes det som ett självklart val.

I september 2003 satte Helen Alfredsson den första spaden i marken och två år senare planeras banan vara klar.

HSJ består av ett erfaret team som bygger golfbanor tillsammans. De har i genomsnitt sex st grävmaskinister och dumperförare under byggtiden. De arbetar fyra dagar i streck per vecka, tolv timmar om dagen. Eftersom dom bor i husvagnar på banområdet så är fredagarna lediga så att de kommer hem till sina familjer.

Medlemmar

Nu fanns ett läge, en ritning och ett väl fungerande team. Nu började arbetet med att få in medlemmar. Aktien skulle kosta 60 000 kr (nu är aktien uppe i 80 000 kr), medlemsavgiften skulle bli 6000 kr om året.

Lycke har just nu (november 2004) 300 medlemmar men målet är att komma upp till 650. Det krävs marknadsföring under våren 2005 och det kommer antagligen bli lättare att sälja när banan börjar bli lite grönare.

Greenfee

Greenfeen kommer att kosta mellan 400 – 600 kr beroende på hur marknaden ser ut.

De konkurerar med Hills GK som har samma profil som Lycke GK. Lätt att komma ut och spela och en bana med hög klass.

Det kommer inte att vara mycket klubbtävlingar eller andra tävlingar utan banan kommer i första hand vara tillgänglig för medlemmarna.

7:e hålet

Som jag tidigare har sagt så har jag valt att följa ett hål för att se dess utveckling.

Sjunde hålet är ett par fem hål som är 490 m från gult och 440 m från rött. Det är ett hål med dogleg vänster/höger med två dammar i spel och en befintlig gärdsgård att spela över.

Man kan välja två vägar att gå. En väg kräver mera precision men är lite kortare. Den andra vägen är säkrare och man kan rulla in bollen på green. Hålets uppbyggnad karaktäriserar hela banan.

Uppbyggnaden

Allmänt

Golfbanan ska vara uppbyggd enligt USGA:s specifikationer, d v s efter deras krav på dräneringsgrus och såbädd, för att skapa den perfekta miljön för gräset. Väldränerad på alla ytor gör att den tål perioder då det regnar mycket. Det finns en viss procent lutning på marken så att vattnet inte blir stående utan har lätt för att rinna av i dräneringarna.

Vad kommer då det hela att kosta?

Totalt är golfbaneanläggningens investeringskostnader beräknat till ca 45 miljoner kr exklusive moms.
De 45 milj kr är fördelade så här:

Golfbana	17,6 Mkr
Byggnader och maskiner	21,4 Mkr
Vägar och markanläggningar	2,7 Mkr
Övriga kostnader där även drift under byggnadstiden ingår	3,3 Mkr

Lycke har tecknat ett arrendeavtal med markägaren som löper på 25 år med förlängning i 7 års intervaller. Lycke är organiserat så att det är en privat klubb men där drifter sköts via ett driftsbolag.

Tee

Från början var det tänkt att det skulle vara väldigt långa tees och att uppbyggnaden endast skulle bestå av uppbyggnadsmaterial med 30 cm såbädd. Det var ett sätt att spara investeringspengar men som tur är har de gjort en liten kompromiss genom att använda sig av 10 cm dränlager och endast 20 cm växtbädd. Teerna blir breda och långa och därför kommer det att finnas många teeplaceringar för att variera längden och svårigheten på hålen. Det kommer att vara sektorspridare där som ger en bra täckning. Det kommer att vara i genomsnitt 5 – 7 spridare i triangelsystem per tee.

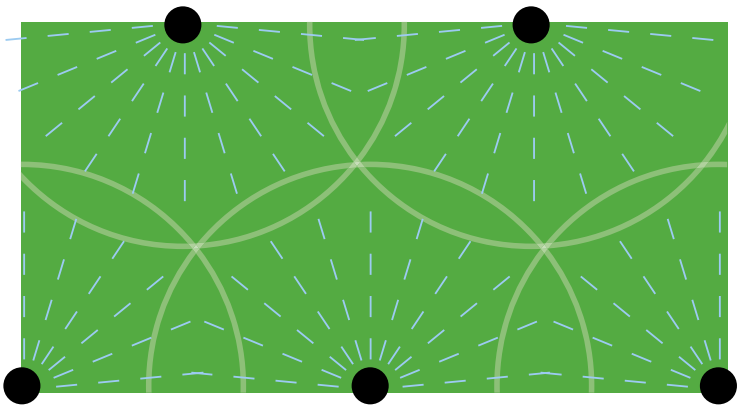

Spridarplacering tee

Min kommentar: Dräneringslagret tillkom efter mitt påpekande när jag pratade med platschefen Bosse Engdahl. Jag anser att det är ett fel sätt att försöka spara investeringspengar på. Bygger de inte upp

teerna ordentligt kommer ett framtida problem att uppstå med teer som kan bli vattensjuka. Följden kan t ex bli ömtåliga teer med svampangrepp. Att man har valt att använda 10 cm dränlager och 20 cm växtbädd skall dock bli intressant att följa. Kommer det att bli en skillnad mot den rekommenderade uppbyggnaden eller blir det ett bra resultat? Bevattningen ligger på ett bra sätt där spridarna täcker hela tee och där man kan vattna individuellt.

Fairway

Banan ligger på en jorbruksmark med mycket matjord där det finns gamla dräneringar som fungerar. Därför har det endast tillförts dräneringar där det behövts. Man har lagt en kulvert genom hela fairway med brunnar på strategiskt avstånd från varandra där ytvattnet kan rinna ner eftersom fairway är byggd med en viss procent lutning mot kulverten. Fairway kommer att vara relativt smal med bredare semiruff.

Vår 2004, dränering med brunn

Sommar 2004, fairway

Fairwaybevattningen är en mix av tvårads- och enkelradssystem beroende på bredden på fairway. Klipphöjden ligger på 12 mm.

Min kommentar: Det är bra att banan har en god dränering med kulverten i mitten och brunnar där ytvatten kan rinna ner. Brunnarna kan även användas som inspektionsbrunnar. Ett plus är också att man har en viss procent lutning på fairway där ytvatten kan rinna ner i diken eller dränering.

Bevattningen på fairway är en dyr investering. Den används sällan. Dessutom har man två-radssystem på vissa fairways. Det tycker jag är onödigt. Skall man ha ett bevattningssystem på fairway skulle jag rekommendera enkelradigt. Jag föredrar dock att ha en eller några veckor torrt och brunt under sommaren då marken kan torka ur för att därefter kunna ta emot höstregnet. Har man vattnat under sommaren kan fairway vara mättat och det blir överskott på vatten vilket kan göra banan vattensjuk, speciellt på lerjordar.

Greener

Greenerna är mellan 450 – 1100 m^2 stora. De är övervägande motlutande men lokala delar kan vara dolda eller luta ifrån. De kommer vara tillräckligt ondulerade för att få en spännande puttning med många hålplaceringar.

Dräneringen är i en cirkel runt green kombinerat med fiskbensmönster i. Greenerna byggs helt enligt USGA. Man har skickat in materialet till Skottland för att kontrollera det, så allt ska stämma.

Vår 2004, dränering green

Höst 2004, greenen tar form

Det är 10 cm dränlager och 30 cm växtbädd. Gräset består av krypven.

Bevattningssystemet består av cirkelspridare där varje spridare går att styra.

Greenmaterialet är köpt från Lysegårdens Trä och Sand och drängruset från Mellerud.

Min kommentar: Man har mycket varierande storlek på greenerna. Jag tycker att runt 500 m^2 bör räcka. Större greener tycker jag ger en sämre putt-upplevelse och dessutom kräver det mycket stora arbetsinsatser. Det gäller att köpa in rätt maskiner för att underlätta jobbet. Greenerna blir dyra i underhåll.

Uppbyggnaden har man gjort riktigt vilket är ett måste om man vill hålla den höga standard som är utlovad.

Valet av bevattningssystem är gjort för att hålla ner kostnaderna, vilket jag tycker är synd, greenområderna är nämligen inte av samma uppbyggnad som green utan består av lera. Jag tror att de kommer att få problem där senare med ”blöthål” i greenområdet. Istället skulle jag rekommendera att använda back-to-back system, där de kan välja spridare och mängd mer bestämt. Om jag fick välja hade jag istället sparat in på fairwaybevattningen.

Bunkrar

Det kommer att finnas ca 50 bunkrar fördelat på 18 hål. Samtliga är uppbyggda enligt en modell som används i Skottland. De formas med pallisad av torv och skall fyllas med en vanlig sandsort som t ex Orion från Baskarp Sand.

Semiruff

Semiruffen kommer att vara bred med en något högre höjd på gräset för att spelaren kommer att tappa lite längd i slagen om han/hon hamnar där. Utanför semiruff kommer det att vara ett högt vajande gräs för att ge hålet en ”rumskänsla”.

Dammar

Dammarna är väl tilltagna och har bra djup. Sprängsten har används runt en del dammkanter som ger ett mycket proffsigt intryck.

För att stänga ute saltvatten så har man byggt upp ett filtlager med material som silar bort saltet. Man har även tagit prover på dammvattnet som visar att vattnet håller en bra balans.

Sommar 2004

Vinter 2005

Bevattningsanläggning

S48 har skött anläggningen av bevattning under hösten 2004. Man har lagt ner ca 4,6 km stamledning 110PE. 420 spridare har använts enligt modell 700-E på greener och tees, 150 st av modell TG 25-PC på fairways. I pumphuset finns det två st pumpar av modell PU 64 vilket betyder att varje pump ger 64 kubik eller 1000 liter/minut. Även en jockeypump finns för att kunna håll trycket uppe och ge en mjukare start vid igångkörning. Den ger endast 10 kubik. Automatiken sköts med Rainbird Stratus där bevattningen kan skötas med walkie talkies.

Banans helhet

Genom att man har bevarat den befintliga naturen så mycket som möjligt där klippterrängen, åker-holmarna med slån och vildapel, ädellöv-, ek- och bokskog samt vassruggarna utgör en del av banan blir det inte så stora förändringar i miljön. Dessutom har våtmarkerna släppts in i banområdet. Vissa undantag med nyplanteringar har gjorts.

Klubbhuset

Ett klubbhus skall finnas där målet är att golfsperarna ska kunna träffas under bra förutsättningar. Byggytan kommer att vara på 1400 m^2. Där kommer det att finnas restaurang, omklädningsrum och samlingsrum där spelarna skall kunna slappna av efter en runda. Klubbuset planeras vara klart när hela spelsäsongen börjar år 2006.

Maskinhall

Maskinhallen kommer att ligga strategiskt utplacerad så det är lätt att komma ut på banan med maskinerna. Byggytan kommer att vara på 800 m^2. Maskinhallen ligger under projektering. Den ska bli klar våren 2006.

Något avtal med en maskinleverantör har ej gjorts ännu. Ca 10 anställda kommer att arbeta med banan under sommarmånaderna.

Slutsats

Lycke GK kommer säkert att bli en mycket fin golfbana. Den fråga jag ställer mig är om man ur driftssynpunkt bygger den på bästa sätt. En investering i banan på ca tjugo miljoner kronor ger säkert en vacker och ur golfteknisk synpunkt bra bana. En årsavgift på nästan sex tusen kronor och ett arbetslag på tio personer för skötsel låter i mina öron inte som man valt en ur driftsynpunkt optimal lösning.

Enlig min åsikt kan man spara mycket pengar om man redan från projektering anlitar en erfaren greenkeeper som aktivt deltar i utformning och utförande.

Det omfattande bevattningsystem på fairways man bygger kan diskuteras. Speciellt vid lerhaltiga jordar kan nyttan under torrperioder vara mindre värd än skadan vid en blöt höstsäsong.

Valet att spara pengar på teeuppbyggnader genom att ta bort dränlagret ändrades enligt min uppfattning turligt nog. Valet att i stället spara pengar på tunnare växtbädd är också tveksam.

Back-to-back spridare istället för cirkelspridare rekommenderas på greener. Nu använda cirkelspridare ger ofta för mycket vatten på områden utanför green. Sumpiga greenområden ser man allt för ofta.

Jag skall med intresse följa upp den fortsatta utvecklingen på Lycke GK de närmsta åren.

Källa för information:
Ronnie Jansson, vd Golf of Course
Info-blad och webb Golf of Course
S48
Studiebesök på Lycke GK